

Europas sentralbank Krisetiltak

Tror ikke ESBs krisetiltak er nok

FRANKFURT
Krisetiltakene fra Europas sentralbank er neppe nok til å løse eurosonens problemer, selv om de vil bidra noe, tror observatører.

Den europeiske sentralbanken (ESB) vedtok i går å bruke et beløp tilsvarende 10.000 milliarder kroner på vel halvannet år til å kjøpe europeisk statsgjeld. Hensikten er å skape økt aktivitet og vekst i eurosonen.

– Dette er utvilsomt bedre enn ingenting, men jeg er nokså overbevist om at det vil bli behov for mer, sier sjeeføkonom Nariman Behravesi i konsultantselskapet IHS til NTB.

Euroen svekket

Han tror tiltaket både vil skape økt inflasjon, fordi euroen svekkes, og bidra til økte utlån, fordi bankene får mer penger som de kan låne ut til forbrukere og bedrifter. Euroen svekket seg da tiltaket ble kjent.

Likevel er det neppe tilstrekkelig til å få eurosonen ut av den negative vekstfakten, mener Behravesi, og antyder at ESB senere kan bli nødt til å sette i verk et mer aggressivt program for oppkjøp av obligasjoner.

– Dette løser i seg selv ingenting, sier DNB-sjef Rune Bjerke til NTB på Verdens økonomiske forum i Davos.

– I seg selv er dette bare en utsettelse av den tiden landene trenger for å handle, sier han.

Vil se økt inflasjon

ESB vil fra mars i år og fram til utgangen av september 2016 kjøpe statsobligasjoner for 60 milliarder euro i måneden.

– Under dette utvidede programmet vil de kombinerte månedlige oppkjøpene av verdipapirer fra offentlig og privat sektor totalt beløpe seg til 60 milliarder euro, sier ESB-president Mario Draghi.

Han legger til at støttekjø-

«Hensikten med å «trykke penger», slik ESB nå gjør, er å hjelpe euroland som Italia, Hellas og Spania, som er sterkt forgjeldet og sliter med lav vekst.»

Mario Draghi, ESB-president

pene vil fortsette «til vi ser en varig endring i inflasjonsbanen».

Hensikten med å «trykke penger», slik ESB nå gjør, er å hjelpe euroland som Italia, Hellas og Spania, som er sterkt forgjeldet og sliter med lav vekst.

Noe av pengene vil bli tatt fra eksisterende programmer. Krisetiltaket omfatter også land som har mottatt internasjonal hjelp, som Hellas, men disse statene må oppfylle noen flere krav.

ESB holdt i går renten uendret på rekordlave 0,05 prosent, men dette har ikke skapt særlig økt aktivitet. Derfor øker banken nå pengemengden.

Sterk tysk skepsis

Sentralbankene i USA, Storbritannia og Japan har alle satt i gang med å «trykke penger» for å skape økt aktivitet i sine økonomier.

Men tiltaket er omstridt i eurosonen. Valutaunionens klart største økonomi Tyskland frykter ESBs grep skal gjøre Europas gjeldsslaver mindre villige til å gjennomføre upopulære reformer.

– Det som er viktig for meg, er at politikerne handler enda mer beslutsomt for å takle dette, snarere enn å tenke at vi ved å kjøpe oss tid eller ved andre tiltak kan glemme strukturelle reformer, sier Tysklands statsminister Angela Merkel.

Prisene faller i eurosonen

Tyskland frykter også inflasjon, men ifølge ferske tall faller nå prisene i eurosonen. Det har skapt frykt for deflasjon snarere enn inflasjon.

ESB kan dermed argumentere for at kjøp av statsgjeld er helt nødvendig for at banken skal oppfylle sitt mandat, som er å holde prisveksten nær, men under 2 prosent.

Frankrike og Italia

DNB-sjef Rune Bjerke deler Merkels uro.

– Særlig de landene som har liten vekst og representerer store økonomier, må ha strukturelle reformer som stimulerer arbeid, gjør noe med pensjonsordningene og rett og slett åpner for mer nyskaping, sier han.

DNB-sjefen mener Frankrike og Italia er de to landene det knytter seg størst bekymring til.

– Der er det gjort minst, og der har man størst behov for vekst og nyskaping.

(NTB)

Oljeboring Arktis

Liens iskant kan fryse til allerede i vinter

➤ Allerede i 2015 kan det bli mer is i Barentshavet, sier klimaforsker. Statistikk om fortida kan ikke brukes til å spå om framtida, mener han.

STAVANGER

– Vår spådom for denne vinteren er at det blir mer is i Barentshavet sier Tor Eldevik, klimaforsker og professor i oseanografi ved Universitetet i Bergen og Bjerknessenteret.

– Isdekket blir stadig mindre omfattende. Men hva som vil skje fra år til år vet vi ikke og vi kan ikke forutsi hvor iskanten kommer til å være i årene framover, sier Eldevik.

– Global oppvarming gjør arktiske havområder og ressurser stadig mer tilgjengelige. Isforholdene kan likevel variere voldsomt fra et år til det neste.

For eksempel ligger det gigantiske gassfeltet Sjøtokman, som lå ved iskanten vinterstid på 1980-tallet, nå i et isfritt område. Men også her kan det komme is igjen enkelte vintre, sier Eldevik.

Is i Barentshavet i vinter

Regjeringen fastsatte tirsdag en oppdatert grense for iskanten som er basert på informasjon fra Norsk Polarinstittutt. Nå går den nord for alle de 54 nye leteblokkene som olje -og

energiminister Tord Lien (Frp) utlyste på tirsdag.

Eldevik forklarer at det store istapet i vår del av Arktis de siste tiårene ikke skyldes smelting av havis sommerstid, men kommer av redusert isfrysing vinterstid på grunn av økt utbredelse av varmt atlantehavsvann.

Iskanten markerer grensen mellom det varme Atlanterhavet i sør og det kalde Polhavet i nord, en grense som i dagens klima stadig beveger seg nordover.

– Men selv om trenden synes robust, kan vi per i dag ikke utelukke - og langt mindre forutsi - muligheten for at isfrie områder igjen vil være dekket av is enkelte år i fremtiden, sier Eldevik.

I fjor strømmet relativt lite atlantisk varmtvann inn i et Barentshav med nær minimalt isdekk.

Å spå om framtidig is

Direktør Jan-Gunnar Winther ved Norsk Polarinstittutt sa tidligere denne uken at de står fast ved sin høringsuttalelse der de

frarådet oljevirkosomhet i flere av blokkene i den 23. konsesjonsrunden, selv om iskanten trekkes lenger mot nord.

Den gang frarådet Polarinstittuttet oljevirkosomhet i åtte foreslåtte blokker i nærheten av iskanten. I tillegg gikk Polarinstittuttet inn for å forby boring på ytterligere syv blokker mellom januar og april.

Tor Eldevik ved Bjerknessenteret vil imidlertid ikke advare mot oljeleting, bare fastslå at definisjonen av iskanten ikke er eksakt vitenskap fordi man ikke kan spå om framtiden.

Politikerne har nå lagt seg på en definisjon av iskanten som «grensen for områder der det er mer enn 30 prosent sannsynlighet for sjøis i april måned».

– Det er et interessant poeng at regjeringen ved å legge mest vekt på tilbakegangen knyttet til menneskeskapte klimaendringer åpner flere blokker for mulig utbygging, sier Eldevik.

Ifølge Klima -og miljødepartementet lå eldre isdata fra perioden mellom 1967 og 1989 til grunn for utarbeidelsen av kartet i forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten som kom i 2011. Den nye og oppdaterte grensen tar utgangspunkt i observasjoner fra perioden 1984-2013.

Åpner flere blokker

Eldevik sier at det ikke er stor geografisk forskjell mellom Polarinstittuttets anbefalte grense fra høringsrunden i fjor og den definisjonen regjeringen la til grunn tirsdag, men at det har en praktisk konsekvens fordi det betyr at det plutselig er leteområder som da ikke lenger er innenfor iskanten.

– Dataene som er brukt er de samme. Det spørs bare hvilken definisjon man bruker, sier han.

– Polarinstittuttet har i høringen tatt utgangspunkt i det største isdekket over observasjonsperioden, men man kan si at regjeringen legger til grunn at trenden er at iskanten går stadig nordover. Da kan det diskuteres hva som er mest relevant.

HILDE ØVREBEKK LEWIS

hilde.ovrebek.lewis@aftenbladet.no

Direktør Jan-Gunnar Winther ved Norsk Polarinstittutt sa tidligere denne uken at de står fast ved sin høringsuttalelse der de frarådet oljevirkosomhet i flere av blokkene i den 23. konsesjonsrunden, selv om iskanten trekkes lenger mot nord. Tor Eldevik ved Bjerknessenteret vil imidlertid ikke advare mot oljeleting, bare fastslå at definisjonen av iskanten ikke er eksakt vitenskap. FOTO: JON INGEMUNDSEN